

Brána pokory

"Podťte ku mne, lebo som tichý a pokorný srdcom." Boh sa stal maličkým, aby sme mohli byť veľkí, s pravou veľkosťou: pokorou srdca.

31.12.2024

Fasáda baziliky Narodenia Pána v Betleheme dodnes nesie stopy svojho pôvodného portálu, ktorý sa časom zmenšil na malú bránku vysokú sotva jeden a pol metra. Tým sa zabránilo vstupu na koni a sa chránilo toto sväté miesto. Zmenšené rozmery tejto bránky oslovujú aj

dnešného návštevníka: bez slov mu hovoria, že „sa musíme skloniť, duchovne ísť pešo, takpovediac, aby sme mohli vstúpiť portálom viery a nájsť Boha, ktorý je iný než naše predsudky a názory: Boha, ktorý sa skrýva v pokore novonarodeného dieťaťa“^[1].

Sme synovia a dcéry Boha

Vo svojej druhej encyklike nám pápež František pripomína jeden z hlbokých dôvodov pokory. Ide o jednoduchú a veľkú pravdu, na ktorú máme nebezpečenstvo príliš ľahko zabudnúť v každodennom zhone: „Nie sme Boh“^[2]. Stvorenie je totiž pevným východiskom našej existencie: svoj život sme prijali od Boha. Keď prijmeme túto základnú pravdu, necháme sa pretvárať Božou milosťou; potom spoznáme realitu, zdokonalíme ju a ponúkneme ju Bohu. Láska k svetu, ktorú nám odovzdáva svätý Josemaría, nás

vedie k túžbe zlepšiť to, čo milujeme, tam, kde sa nachádzame, a podľa našich možností. V centre tejto nesmiernej úlohy leží pokora, „ktorá nám pomáha súčasne poznať našu biedu a našu veľkosť“^[3]: biedu, ktorú často prežívame, a veľkosť - prostredníctvom krstu - byť dcérami a synmi Boha v Kristovi.

Pokora je „cnosťou svätých a ľudí plných Boha [...]: čím viac rastú v dôležitosti, tým viac sa v nich prehlbuje vedomie vlastnej ničotnosti a toho, že bez Božej milosti nemôžu nič urobiť (porov. Jn 15,8)“^[4]. Také sú malé deti a takí sme aj my pred Bohom. Preto je dobré vrátiť sa k tomu, čo je podstatné: Boh ma miluje. Keď človek vie, že ho Boh miluje – Láskou, ktorú objavuje v láske prejavenej inými ľuďmi – môže milovať všetkých.

Pokora voči ostatným

Pokora nás vedie k prijatiu reality, ktorá nám bola daná, a najmä ľudí, ktorí sú nám najbližší rodinnými putami, väzbami viery či samotným životom. „Kým teda máme čas, robme dobre všetkým, ale najmä členom rodiny veriacich“ (Gal 6,10). Apoštol nás učí neochabovať v prejavovaní usporiadanej lásky. Ako by sme nemohli považovať za bratov tých, ktorí – tak ako my – prijali dar krstu, deti toho istého Otca plného dobroty a milosrdenstva? „Pokora nás ako za ruku povedie k čo najlepšiemu správaniu sa k blíznym: všetkých chápať, so všetkými spolunažívať v pokoji, všetkým odpúšťať, nevytvárať žiadne hranice ani bariéry a vždy! — si počínať ako nástroje jednoty.“^[5] —

Pokorný človek rozvíja citlivosť voči Božím darom, tak vo vlastnom živote, ako aj v životoch iných. Chápe, že každá osoba je Božím darom, a preto všetkých prijíma bez

porovnávaní a rivalry: každý je jedinečný v očiach Boha a prináša niečo, čo ostatní nemôžu dať. Pokora vedie k radosti z radosti iných, z faktu, že existujú a majú svoj význam. Pokorný sa učí byť jedným z mnohých: jedným medzi ostatnými. Rodina má v tomto smere zásadnú úlohu: dieťa si zvyká na vzťahy, rozhovor a načúvanie; medzi vlastnými bratmi a sestrami nie je vždy v centre pozornosti; učí sa ďakovať, pretože postupne si uvedomuje, čo všetko stojí námahu. Tak s časom, keď dosiahne osobný úspech, objaví, že mnohé veci boli možné vďaka obetavosti jeho rodiny a priateľov, ľudí, ktorí sa oň starajú, dávajú mu jesť a vytvárajú domov. Pokora rastie s vďačnosťou a tiež s odpustením: odpustiť, prosiť o odpustenie, byť odpustený. Kto som, aby mi povedali: „Odpusť mi“? Pokora toho, kto prosí o odpustenie, hoci je možno v autorite, je láskavá a nákazlivá. Platí to medzi manželmi,

medzi rodičmi a deťmi, medzi nadriadenými a spolupracovníkmi.

Bez toho, aby bol naivný, kresťan má obvykle dobrú ochotu voči tomu, čo prichádza od blízkeho, pretože každá osoba má skutočne svoju hodnotu, každý človek má svoj význam; každá forma inteligencie, či už je viac špekulatívna alebo vychádza zo srdca, prináša svetlo. Vedomie dôstojnosti druhých nám pomáha vyhnúť sa „indiferentnosti, ktorá ponizuje“^[6]. Kresťan je svojím povolaním obrátený k druhým: otvára sa im bez toho, aby sa príliš obával, či sa stane smiešnym alebo či nezapôsobí dobre. Sú aj takí, ktorí zastrávajú svojou hanblivosťou, namiesto toho, aby prívetivými slovami šíрили svetlo a teplo: príliš veľa myslia na seba, na to, čo o nich povedia druhí... možno kvôli nadmernému zmyslu pre česť alebo obraz o sebe samých, ktorý môže

zakrývať pýchu a nedostatok
prostoty.

Sústrediť pozornosť na seba,
opakovane vyjadrovať nadmerne
konkrétne a osobité želania,
zdôrazňovať viac-menej bežné
zdravotné problémy; alebo, naopak,
prehnane skrývať chorobu, o ktorej
by mohli druhí vedieť a lepšie nám
pomôcť svojou modlitbou a
podporou: všetky tieto postoje
pravdepodobne potrebujú očistenie.
Pokora sa prejavuje aj v určitej
pružnosti, v snahe komunikovať to,
čo vidíme alebo cítime.

„Neumŕtvuješ sa, ak si urážlivý, ak sa
necháš viesť iba svojím egoizmom, ak
zotročuješ iných, ak sa nedokážeš
zrieť zbytočností — a niekedy i
potrebných vecí —, ak zosmutnieš,
keď veci nevychádzajú tak, ako si si
predstavoval. Naopak, umŕtvuješ sa
práve vtedy, keď sa vieš stať *pre
všetkých všetkým, aby si získal
všetkých* (1Kor 9,22)“^[7].

Vidieť dobro a spolunažívať

„Pískali sme vám, a netancovali ste; nariekali sme, a neplakali ste“ (Mt 11,17): Pán používa pieseň alebo možno detskú hru na ilustráciu, ako ho niektorí jeho súčasníci nedokázali spoznať. My sme povolaní objavovať Krista v udalostiach a v ľuďoch; máme rešpektovať božské spôsoby konania: Boh tvorí, oslobodzuje, zachraňuje, odpúšťa, volá...

„Nemôžeme riskovať, že sa postavíme proti plnej slobode lásky, ktorou Boh vstupuje do života každého človeka“^[8].

Otvorenie sa druhým znamená prispôbiť sa im; napríklad zapojiť sa do kolektívneho športu s ľuďmi, ktorí majú menej techniky; alebo sa vzdať niektorých preferencií, aby sme mohli oddychovať s ostatnými tak, ako to vyhovuje im. V spolunažívaní pokorný človek rád hľadá pozitívne stránky. Pyšný

človek, naopak, má tendenciu príliš zdôrazňovať negatívne. V rodine, v práci, v spoločnosti nám pokora umožňuje vidieť druhých cez ich cnosti. Ten, kto často zdôrazňuje veci, ktoré ho „rozčuľujú“ alebo iritujú, to zvyčajne robí pre nedostatok šírky pohľadu, zhovievavosti, otvorenosti mysle a srdca. Možno sa bude musieť naučiť milovať druhých aj s ich nedostatkami. Takto sa vytvára pedagogika lásky, ktorá postupne vytvára neodolateľnú dynamiku: človek sa stáva menším, aby mohli ostatní rásť. Tak to bolo aj s Pánovým predchodcom: „On musí rásť a mňa musí ubúdať“ (Jn 3,30), povedal Krstiteľ. *Logos* sa stal ešte menším: „Cirkevní otcovia vo svojej gréckej prekladovej verzii Starého zákona použili slová proroka Izaiáša, ktoré cituje aj Pavol, aby ukázali, že nové Božie cesty už boli predpovedané v Starom zákone. Tam čítame: „Pán splní svoje slovo dokonale a rýchlo

na zemi“ (Rim 9,28)... Syn sám je Slovo, *Logos*; večné Slovo sa stalo malým, také malé, aby sa zmestilo do jaslí. Stalo sa dieťaťom, aby bolo Slovo na dosah“^[9].

Ježiš Kristus sa stal prístupným pre všetkých: vedel viesť dialóg so svojimi učeníkmi, používal podobenstvá a prispôboval sa ich úrovni – napríklad pri riešení otázky dane cisárovi neváhal postaviť Petra na rovnakú úroveň (porov. Mt 17,27)^[10]. Vedel sa rozprávať so ženami, či už svätými, alebo vzdialenejšími od Boha, s farizejmi, s Pilátom. Je dôležité oslobodiť sa od vlastného spôsobu bytia, aby sme mohli ísť v ústrety druhým: týmto spôsobom sa rozvíja schopnosť prispôbiť sa druhým, vyhnúť sa posadnutostiam alebo výstrednostiam a objavovať v každom človeku niečo milé, tú iskru Božej lásky. Pokorný človek sa uspokojí s tým, že je jedným z mnohých, v súlade s tým, čo sa slávi

v jeho domove alebo krajine, a to aj vo svetle liturgického času, ktorý určuje rytmus nášho života ako Božích detí. Pokorný človek žije pozorne, je vnímavý voči tým, ktorí ho obklopujú. Tento postoj je základom dobrej výchovy a prejavuje sa v mnohých detailoch, ako je neprerušovanie rozhovoru, jedla alebo večere, a už vôbec nie modlitby, aby odpovedal na telefón, pokiaľ nejde o skutočnú naliehavosť. Napokon, láska sa rodí v úrodnej pôde pokory: „Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypína sa, nevystatuje sa“ (1Kor 13,4).

Pokora v práci

Vo svojej encyklike *Laudato si* pápež poukazuje na to, že v každej práci je obsiahnutá „istá predstava o vzťahu, ktorý môže alebo má človek nadviazať“^[11] s tým, čo ho obklopuje, a s tými, ktorí ho obklopujú. Práca

ponúka mnoho príležitostí rásť v pokore.

Ak sa napríklad vedúci prejavuje príliš autoritatívne, možno nájsť ospravedlnenie – pomyslieť si, že nesie veľké bremeno alebo že sa jednoducho zle vyspal. Keď spolupracovník urobí chybu, môžeme ju napraviť bez toho, aby sme zranili jeho osobnosť. Smútiť nad úspechmi druhých by znamenalo nedostatok pokory, ale aj viery:

„Všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží“ (1Kor 3,22-23).

Pokornému človeku nič nie je cudzie: ak sa napríklad snaží zlepšiť svoje odborné vzdelanie, okrem prirodzeného záujmu o svoju špecializáciu to robí preto, aby lepšie slúžil druhým. To znamená neustále si upravovať úmysly, zameriavať sa na nadprirodzený cieľ a nenechať sa strhnúť povrchným či skazeným prostredím, alebo opovrhovať ostatnými. Pokorný človek sa vyhýba

perfekcionizmu, priznáva si svoje obmedzenia a rád prijíma kritiku na svoj výkon. Vie sa opraviť a ospravedlniť. Keď stojí na čele, je to uznanie jeho autority, a nie určitá forma moci, čo mu dáva vodcovstvo.

Boh nás povolal z nezištnej lásky; napriek tomu sa nám niekedy zdá, že musíme ospravedlňovať svoju vlastnú existenciu. Túžba vyniknúť, robiť veci inak, upútať pozornosť, prehnaná snaha byť užitočný a ukazovať sa dokonca aj počas vykonávaní služby môžu byť príznakmi choroby duše, ktoré nás vyzývajú požiadať o pomoc a prijať ju s ochotou byť poslušný milosti. „S jedným pohľadom zakaleným pre dobro a druhým prenikavejším smerujúcim na to, čo lichotí vlastnému ja, vlažná vôľa zhromažďuje v duši usadeniny a hnilobu sebecka a pýchy (...), s povrchnými rozhovormi alebo rozhovormi sústredenými na seba,

(...) s tým *non cogitare nisi de se*, čo sa prejavuje ako *non loqui nisi de se* (...), sa ochladzuje láska a stráca sa apoštolská horlivosť“^[12]. Prílišné zaoberanie sa sebou samým, hovorenie iba o sebe... Pokorný človek sa vyhýba tomu, aby rozhovory smeroval k svojim príbehom, skúsenostiam či činom: vyhýba sa nadmernému hľadaniu uznania za svoje zásluhy. Naopak, niečo úplne iné je spomínať na Božie milosrdenstvo a včleňovať svoj život do plánu Prozreteľnosti. Ak človek hovorí o tom, čo urobil, robí to preto, aby druhý mohol rozvinúť svoj vlastný príbeh. Svedectvo o osobnom stretnutí s Kristom, pri zachovaní oprávnenej citlivosti duše, môže druhému pomôcť objaviť, že aj jeho Ježiš miluje, odpúšťa mu a posväcuje ho. Aká radosť potom nastáva! „Som milovaný, teda existujem“^[13].

Sú chvíle, ktoré sú obzvlášť vhodné na obnovenie túžby po pokore.

Napríklad, keď človek získa povýšenie alebo začne vykonávať prácu s určitým verejným dosahom. Vtedy je čas prijať rozhodnutia, ktoré odrážajú kresťanský štýl práce: prijať túto pozíciu ako príležitosť, ktorú nám Boh dáva, aby sme ešte viac slúžili; vyhýbať sa akýmkoľvek zbytočným osobným výhodám; zintenzívniť našu pozornosť voči najslabším, bez toho, aby sme podľahli pokušeniu zabudnúť na nich teraz, keď máme prístup k ľuďom, s ktorými sme predtým neprichádzali do kontaktu. Je to tiež chvíľa ukázať príklad odpútanosti od ziskov a poct, ktoré sú s touto funkciou alebo prácou spojené, bagatelizovať potlesk, ktorý obvykle dostáva ten, kto vedie, a naopak, byť otvorený kritikám, ktoré bývajú menej viditeľné, ale často obsahujú zrnká pravdy. Existuje mnoho prejavov tejto jednoduchosti v práci: vedieť sa zasmiať na sebe, keď nás napríklad pristihnú, ako hneď hľadáme, či sme

na fotografii, alebo či nás niekto cituje v texte; prekonať tendenciu všade zanechať spomienku na seba alebo zveličovať problém, keď nás nepožiadali o radu na jeho vyriešenie, akoby bolo nutné konzultovať s nami vždy a vo všetkom...

Naučiť sa zrieť vlastného názoru

V profesionálnom, rodinnom či dokonca voľnočasovom prostredí sa organizujú stretnutia, na ktorých si ľudia vymieňajú názory, ktoré môžu byť často protichodné. Sme tí, ktorí trvajú na tom, aby sa ostatní podriadili nášmu spôsobu myslenia? „Toto musí byť takto...“; „Toto by malo byť urobené onako...“

Nadmerná tendencia trvať na svojom názore môže naznačovať rigiditu myslenia. Samozrejme, ustúpiť nie je vždy jednoduché, ale mnohokrát to dokazuje schopnosť inteligentne vnímať situácie. Využívanie

príležitostí vzdať sa vlastného úsudku je niečo, čo je milé v očiach Boha.^[14] Benedikt XVI raz lapidárne poznamenal o smutnom obratu v živote Tertuliána v jeho posledných rokoch: „Keď človek vidí iba vlastnú myšlienku vo všetkej jej veľkosti, nakoniec stratí práve túto veľkosť“.^[15]

Niekedy musíme počúvať mladších ľudí, s menšími skúsenosťami, ale možno s väčšími schopnosťami rozumu či srdca, alebo tých, ktorí zastávajú funkcie, v ktorých im pomáha Božia milosť. Určite nikto nechce vyzeráť ako hlupák alebo necitlivý človek, ale ak nás príliš trápi, čo si o nás myslia ostatní, chýba nám pokora. Život Ježiša, Božieho Syna, je nekonečnou lekciou pre každého kresťana, ktorý nesie zodpovednosť, ktorú svet považuje za významnú. Volania v Jeruzaleme nezabudli Kráľovi kráľov pripomenúť, že iní ho ukrižujú a že je

aj trpiacim Služobníkom (porov. Jn 12,12-19).

Kráľ svätý Ľudovít radil svojmu synovi, že ak by sa raz stal kráľom, nemal by na zasadaniach kráľovskej rady príliš vášnivo obhajovať svoj názor bez toho, aby si najprv vypočul ostatných: „Členovia tvojej rady by sa mohli báť ti protirečiť, a nie je správne si to želať“.^[16] Je veľmi užitočné naučiť sa nevyjadrovať ľahkovážne názory, najmä keď človek nenesie konečnú zodpovednosť, nepozná pozadie problému a nemá milosť stavu ani informácie, ktoré môže mať ten, kto má autoritu. Na druhej strane, rovnako dôležité ako rozvážnosť a reflexia je aj ochota vzdať sa svojho názoru s ušľachtilosťou a veľkorysťou: niekedy je potrebné prejsť múdrosťou, vypočuť si poradcov a zmeniť svoj postoj. Práve v tomto sa prejavuje, ako pokora a zdravý rozum robia človeka väčším a

účinnnejším. Tímová práca napomáha rozvážnosti v súdení: spolupracovať, spojiť sily, vytvoriť spoločnú myšlienku a spolu dospieť k rozhodnutiu. Všetko toto je zároveň prejavom pokory a inteligencie.

Pokora neužitočného sluhu

V pastoračných iniciatívach, farnostiach, charitatívnych združeniach alebo projektoch na pomoc migrantom často nie sú riešenia problémov zrejmé alebo existuje viacero spôsobov, ako sa s nimi vysporiadať. Pokorný postoj vedie človeka k tomu, aby vyjadril svoj názor, upozornil na nejasnosti a prijal aj iný prístup, ako si pôvodne predstavoval, dôverujúc, že milosť Božia pomáha tým, ktorí vykonávajú svoju funkciu s čistým úmyslom a využívajú pomoc odborníkov.

Je málo známe, že Katolícka Cirkev, z hlbokej kolektívnej pokory, je najväčšou inštitúciou na svete, ktorá

podporuje iniciatívy na pomoc chudobným a chorým. V Božom ľude, kde sa stretáva ľudské a božské, je pokora obzvlášť potrebná. Aké krásne je túžiť byť obálkou, ktorú odhodia po prečítaní listu, alebo ihlou, ktorá po splnení svojej úlohy zmizne a nechá priestor niti! Pán nás pozýva povedať: „Sme neužitoční služobníci; urobili sme, čo sme mali urobiť“ (Lk 17,10). Kňaz tak bude mať pokoru „naučiť sa nebyť populárny“^[17] – nesnažiť sa byť vždy na vrchole všetkého, odmietať skoro inštinktívne protagonizmus, ktorý často sprevádza mentalita vlastníctva duší. Na druhej strane, pokorný laik bude rešpektovať kňazov za to, čo predstavujú: nebude kritizovať svojho farára ani kňazov všeobecne, ale im bude diskkrétne pomáhať. Synovia Noema zakryli nahotu svojho opitého otca (porov. Gn 9,23). „Tak ako dobrí Noemovi synovia — zahaľ plášťom kresťanskej lásky slabosti, ktoré vidíš na tvojom

otcovi kňazovi.“^[18] Svätý Tomáš Morus použil tento príbeh dokonca na Rímskeho pápeža, za ktorého by sa mali kresťania modliť... namiesto toho, aby ho prenasledovali!^[19]

Čas je od Boha: viera a pokora

„Svedectvo Písma je jednohlasné: starostlivosť Božej prozreteľnosti je konkrétna a bezprostredná; stará sa o všetko, od najmenších vecí až po veľké udalosti sveta a dejín. Sväté Písmo silno zdôrazňuje absolútnu zvrchovanosť Boha v priebehu udalostí: ‚Veď náš Boh je v nebi a stvoril všetko, čo chcel‘ (Ž 115,3); a o Kristovi sa hovorí: ‚keď on otvára, nik nezavrie, a keď zatvára, nik neotvorí‘ (Zjv 3,7); ‚v ľudskom srdci je veľa myšlienok, podarí sa však (iba) rozhodnutie Pánovo‘ “ (Prís 19,21).^[20]

Duchovné vedenie je výborným prostriedkom, ako sa lepšie situovať v tomto horizonte. Duch Svätý pôsobí trpezlivo a počíta s časom: rada,

ktorú prijmem, si musí nájsť cestu v duši. Boh očakáva pokoru pozorného ucha, ktoré počúva jeho hlas; tak je možné osobne ťažiť z homílií, ktoré človek počuje vo svojej farnosti, nielen sa niečo naučiť, ale najmä sa zlepšiť: zapísať si niekoľko poznámok počas prednášky alebo chvíľky modlitby a neskôr ich prebrať s niekým, kto dobre pozná našu dušu, znamená uznať hlas Ducha Svätého.

Viera a pokora kráčajú ruka v ruke: na našej púti k nebeskej vlasti je nevyhnutné nechať sa viesť Pánom, obracať sa k nemu a počúvať jeho Slovo.^[21] Pokojné čítanie Starého a Nového zákona s teologicko-duchovnými komentármi nám pomáha pochopiť, čo nám Boh hovorí v každom momente, a pozýva nás k obráteniu: „Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty – hovorí Pán“ (Iz 55,8; porov. Rim 11,33). Pokora viery kľaká pred Ježišom Kristom prítomným v

Eucharistii, klaňajúc sa vtelenému Slovu ako pastieri v Betleheme. Tak to bolo aj u svätej Terézie Benedikty od Kríža [Edith Stein]: nikdy nezabudla na tú ženu, ktorá vošla do kostola s nákupnou taškou a klakla si, aby sa osobne pomodlila, v intímnom rozhovore s Bohom.^[22]_____

Pokora nás vedie k životu v prítomnosti, oslobodenej od akýchkoľvek obáv z budúcnosti, pretože kresťania patria k tým, ktorí „milujú jeho príchod“ (2 Tim 4,8). Ak sa hneváme na nepriaznivé okolnosti, potrebujeme rásť vo viere a v pokore. „Keď sa skutočne oddáš Pánovi, naučíš sa byť spokojný s tým, čo príde, a nestrácať pokoj, aj keď úlohy — napriek tomu, že si do nich vložil všetko úsilie a vhodné prostriedky — nevyjdú podľa tvojho očakávania... Pretože sa „splňajú“ tak, ako to vyhovuje Bohu, aby sa splnili.“^[23]_____ Takto sa vyhneme prehnanej nespokojnosti alebo

tendencii uchovávať si v pamäti
poníženia: Božie dieťa odpúšťa
krivdy, nenosí v srdci zášť, ide ďalej.

^[24] A ak si niekto myslí, že mu iný
ublížil, snaží sa nevracať sa k
urážkam, nenosiť v srdci hnev:
pozerá na Ježiša a uvedomuje si: „Ak
aj Márii Magdaléne odpustil mnoho
hriechov, pretože veľmi milovala, o
čo viac lásky mu potom dlhujem ja,
ktorému odpustil ešte viac!“^[25]

Pokorný hovorí so svätým Pavlom:
„zabúdam na to, čo je za mnou, a
uháňam za tým, čo je predo mnou.
Bežím k cieľu, za víťaznou cenou
Božieho povolania zhora v Kristovi
Ježišovi“ (Flp 3,13-14).

Tento postoj nám pomáha prijať
chorobu a premeniť ju na plodnú
úlohu: je to poslanie, ktoré nám Boh
dáva. Časťou tohto poslanca je naučiť
sa umožniť iným, aby nám pomohli
zmierniť našu bolesť a možné
úzkosti: nechať sa ošetrovať, liečiť a
sprevádzať je dôkazom odovzdanosti

do Ježišových rúk, ktorý sa sprítomňuje v našich bratoch a sestrách. Musíme dopĺňať „to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev“ (Kol 1,24).

Uvedomenie si našej slabosti nás vedie k tomu, aby sme si nechali pomáhať, aby sme boli zhovievaví voči druhým, chápali ľudskú povahu a vyhýbali sa farizejskému pohoršovaniu. Naša slabosť otvára našu myseľ a srdce na pochopenie slabostí iných: môžeme ospravedlniť úmysel, napríklad pomyslieť si, že človek sa ocitol v situáciách, ktoré boli veľmi náročné na zvládnutie, hoci to samozrejme neznamená ignorovať pravdu, nazývať „zlo dobrom a dobro zlom“ či zamieňať „horké za sladké a sladké za horké“ (porov. Iz 5,20). Na druhej strane sa niekedy môže stať, že má človek sklon podceňovať sa. Tento nedostatok sebavedomia, ktorý je častý v mnohých prostrediach, tiež

nie je zdravý, pretože nezodpovedá pravde a bráni človeku vzlietnuť vysoko, na čo je povolaný. Niet dôvodu na sklúčenosť: pokora nás vedie k prijímaniu toho, čo nám bolo dané, s hlbokým presvedčením, že cesty, po ktorých nás Pán vedie, sú cestami milosrdenstva (porov. Hebr 3,10; Ž 95[94],10); no zároveň nás vedie aj k odvážnym snom: „Cítiť sa ako zdrôtovaná hlinená nádoba je neustálym zdrojom radosti; znamená to, že uznávam pred Bohom svoju nepatrnosť, uznávam, že som dieťa, syn. Jestvuje vari väčšia radosť než to, že hoci vieme, že sme úbohí a slabí, vieme i to, že sme Božími deťmi?“^[26]

Otvorenosť voči Prozreteľnosti

Pokorní muži a ženy sú otvorení pôsobeniu Božej Prozreteľnosti vo svojom živote. Neusilujú sa kontrolovať všetko, ani nepotrebujú vysvetlenia na každú otázku.

Rešpektujú tajomstvo ľudskej osoby a dôverujú Bohu, aj keď sa budúcnosť zdá neistá. Nesnažia sa spoznať skryté Božie zámery, ani to, čo presahuje ich schopnosti (porov. Sir 3,21). Stačí im Božia milosť, pretože „sila sa dokonale prejavuje v slabosti“ (2 Kor 12,9). Túto milosť nachádzame v kontakte s Ježišom Kristom: je to účasť na jeho živote.

Po dojímavom vďakuvzdaní Bohu Otcovi pozýva Ježiš svojich učeníkov všetkých čias, aby sa k nemu priblížili: *quia mitis sum et humilis corde* (Mt 11,29): Pán je tichý a pokorný srdcom, a preto v ňom nájdeme pochopenie a pokoj. K Ježišovi sa približujeme v Eucharistii, k jeho zranenému a vzkriesenému Telu: *in humilitate carnis assumptae*, modlí sa I. Adventná prefácia - prichádza po prvýkrát v pokore našej ľudskej prirodzenosti. Dotýkame sa nevyjadriteľnej pokory Boha. „Kristova pokora: v Betleheme, v

Nazarete, na Kalvárii... — Ale ešte viacej pokory a ešte viacej poníženosti v najsvätejšej Hostii; viac ako v maštali, viac ako v Nazarete, viac ako na kríži“.^[27] Panna Mária nás sprevádza, aby sme prijali jej Syna Ježiša s pokorou, s akou ho prijala ona. *Salve radix, salve porta, ex qua mundo lux est orta*^[28]: Zdravas' koreň Jesseho, nebies brána, z ktorej sa narodilo svetlo - na osvetlenie sveta ponorené do tmy pýchy -, Ježiš Kristus, Svetlo zo Svetla^[29], ktorý nám zjavil milosrdenstvo Boha Otca.

^[1] Benedikt XVI, Homília, 24-XII-2011.

^[2] Pápež František, Encyklika *Laudato si'* (24-V-2015), 67.

^[3] Sv. Josemaría, *Boží Priatelja*, č. 94.

^[4] Pápež František, Príhovor Rímskej Kúrii, 21-XII-2015.

[5] Sv. Josemaría, *Boží Priatel'ia*, č. 233.

[6] Pápež František, Bula *Misericordiae Vultus* (11-IV-2015), 15.

[7] Sv. Josemaría, *Íst' s Kristom*, č. 9.

[8] Pápež František, Apoštolský list *Misericordia et misera* (30-XI-2016), 2.

[9] Benedikt XVI, postsynodálna Apoštolská exhortácia. *Verbum Domini*, 12.

[10] Porov. Vilém zo Saint-Thierry, *Exposé sur le Cantique des Cantiques*, 109, v *Sources Chrétiennes* 82, 243.

[11] Pápež František, Encyklika *Laudato si*, 125.

[12] Blahoslavený Álvaro del Portillo, Pastoračný list, 9-I-1980, 31 (citované v Álvaro del Portillo, *Orar. Como sal y como luz*, Barcelona: Planeta, 2013, 207).

[13] Pápež František, *Misericordia et misera*, 16.

[14] Porov. Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 177.

[15] Benedikt XVI, Audiencia, 30-V-2007.

[16] Sv. Ľudovít, *Duchovné svedectvo* pre svojho syna, budúceho kráľa Filipa III, v *Acta Sanctorum Augustii* 5 (1868), 546.

[17] Sv. Josemaría, *Rozhovory*, č. 59.

[18] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 75.

[19] Porov. Sv. Tomáš Morus, *Responsio ad Lutherum*, v *The Yale Edition of The Complete Works of St Thomas More*, roč. 5, s. 142 (CW5, 142/1-4).

[20] *KKC*, č.303.

[21] Porov. *Sagrada Biblia*, Preklad a poznámky od Teologickej Fakulty Navarrskej Univerzity, komentár k Žalmu 95 (94).

[22] Porov. sv. Terézia Benedikta od Kríža (Edith Stein), *Aus dem Leben einer jüdischen Familie. Das Leben Edith Steins: Kindheit und Jugend*, 1965 (kompletná edícia 1985), s. 362.

[23] Sv. Josemaría, *Brázda*, č. 860.

[24] Porov. Javier Echevarría, Pastoračný list, 4-XI-2015, č. 21.

[25] Sv. Josemaría, *Vyhňa*, č. 210.

[26] Sv. Josemaría, *Boží Priatelja*, č. 108.

[27] Sv. Josemaría, *Cesta*, č. 533.

[28] Hymnus *Ave Regina Cælorum*.

[29] Porov. *Rímsky Misál*, *Verím v Boha*.

Guillaume Derville

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/brana-
pokory/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/brana-pokory/) (09.08.2025)